

Kunnan lausuntoluonnos Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lausuntopyynnön otsikoiden mukaisesti

TERVEYSASEMAPALVELUT, SUUN TERVEYDENHUOLLON PALVELUT JA AIKUISTEN SOSIAALIPALVELUT

Kokonaisuutena esitys palvelujen verkoston kehittämiseksi on kattava ja perusteluiltaan pääosin ymmärrettävä asetetut tavoitteet huomioiden. Laajan palveluvalikoiman terveysasema Nummelassa turvaa vihtiläisten ja osittain naapurikuntienkin asukkaiden perusmuotoiset sotepalvelut myös jatkossa. Akuuttivastaanottotoiminnan aloittamista Nummelassa klo 8–20 on edistettävä pikaisesti. Se parantaa vihtiläisten ja lähiseudun asukkaiden pääsyä perusterveydenhuoltoon ja vähentää painetta erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksiin.

Nummelan nykyinen terveysasemakiinteistö on valmistunut vuonna 1980, eikä sitä kannata peruskorjata sen iän ja kunnan vuoksi. Vuonna 2022 julkaistussa perusturvakuntayhtymä Karviaisen teettämässä tilaselvityksen loppuraportissa on kirjoitettu, että: ”Olemassa olevien tilojen ikä ja kunto asettavat paineita uusien ja toiminnan edellyttämien tilojen rakentamiselle”.

Uudelle terveysasema-, hammashoito- ja sosiaalipalvelut yhdistävälle hyvinvointikeskukselle Vihdin kunta voi osoittaa useampia tonttinvaihtoehtoja Etelä-Nummelan alueelta. Ensisijaisena vaihtoehtona pidetään uuden Etelä-Nummelan koulukeskuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa valmiiksi kaavoitettua maa-aluetta. Myös muita sijaintivaihtoehtoja on, mutta ne vaativat kaavoitustyötä.

Nummelan aluekeskuksen tulevaisuuden kehittymisen vuoksi juuri Etelä-Nummelan aluetta voi pitää järkevimpänä sijaintina uudelle hyvinvointikeskukselle. Alueelta on osoitettavissa rakennuspaikka hyvinvointikeskuksen tarpeisiin kävelymatkan päässä tulevan Länsiradan asemasta, jolloin sen saavutettavuus työvoiman näkökulmasta on varsin hyvä. Uuden hyvinvointikeskuksen kiinteistön rakentaminen mahdollistaa myös täysin hyvinvointialueen tarpeiden mukaisen tilasuunnittelun.

Palvelujen verkon esityksen mukaisesti suun terveydenhuollon palvelut säilyvät jatkossakin Nummelassa. Vihdissä on koettu toimivaksi suun terveydenhuollon ammattilaisten jalkautuminen eri puolille kuntaa mm. kouluille oppilaiden suun terveystarkastusten osalta ja tätä toimintatapaa toivotaan opetuspalveluista myös jatkossa. Myös muita liikkuvia palveluita on tärkeää kehittää laajan kunnan alueella, jossa joukkoliikennettä on vain rajoitetusti. Suun terveydenhuollon henkilöstöpulan ratkaisemiseksi tulee kiinnittää erityistä huomiota työn veto- ja pitovoimatekijöihin koko alueella.

PERHEKESKUSPALVELUT

Vihdissä noin neljännes asukkaista asuu taajamien ulkopuolella. Suuri osa taajamien ulkopuolisesta asutuksesta keskittyy Vihdin pohjois- ja itäosiin, kirkonkylää ympäröivälle maaseudulle. Kirkonkylällä palveleva Myrskylänmäen toimipiste on tärkeää säilyttää Nummelaan suunnitellun alueen uuden perhekeskuksen lisäksi. Nykyinen Myrskylänmäen toimipiste sijaitsee terveessä ja toimivassa kiinteistössä Vihdin kirkonkylällä päiväkodin yhteydessä ja toimii tärkeänä lähipalveluna alueen lapsiperheille. Helposti saavutettavan lähipalvelun säilyttäminen on tärkeää etenkin

neuvolapalveluiden ennaltaehkäisevän vaikutuksen vuoksi. Kaikessa päätöksenteossa on huomioitava lapsen etu.

Nummelan uusi perhekeskus voidaan sijoittaa Etelä-Nummelan alueelle uuden hyvinvointikeskuksen yhteyteen, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut olisivat ns. saman katon alla sote-uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

SAIRAALAPALVELUT

Vihdissä väestörakenne painottuu tilastollisesti muuta Länsi-Uusimaata merkittävästi voimakkaammin ikäihmisiin nyt ja tulevaisuudessa, mikä pitää huomioida vuodeosastokapasiteettia suunniteltaessa. Vuodeosastopaikkojen lakkauttaminen saattaa lisätä erikoissairaanhoidon päivystyksen ja vuodeosastojen ruuhkia. Ennen vuodeosastojen lakkautuspäätöksiä tulisi arvioida palvelujen verkon esityksen vaikutuksia HUS:in toimintaan ja kuormitukseen.

Vuodeosastoa ei voida pääsääntöisesti korvata liikkuvilla tai digitaalisilla palveluilla. Osastohoidon palvelun sijainteja suunniteltaessa on otettava huomioon, että monella ikäihmisellä tai heidän omaisillaan ei ole mahdollisuutta liikkumiseen omalla autolla, mikä vaikeuttaa mm. vierailukäyntejä osastolla. Hoitajaksot vuodeosastolla voivat olla pitkäkestoisia ja tällöin asiakkaan oikeus ylläpitää läheisiä ihmissuhteita on otettava huomioon myös hoitajakson aikana.

Uuden hyvinvointikeskuksen yhteyteen on mahdollista rakentaa vuodeosasto, tai vaihtoehtoisesti suunnitella uusi rakennus niin, että siihen voidaan tehdä osastotoimintaa varten laajennus myös jälkikäteen. Karkkilan vuodeosastotoiminnan muuttuessa arviointiluonteiseksi Vihdin vuodeosasto voi, kuten nytkin, palvella alueella keskeisellä sijainnilla muidenkin kuntien asukkaita.

IKÄÄNTYNEIDEN JA VAMMAISTEN ASUMISPALVELUT

Ikääntyneiden ja vammaisten asumispalvelut ovat tärkeää säilyttää lähipalveluna. Asumispalveluita on oltava riittävästi, jotta odotusajat palveluun pääsyyn päätöksen jälkeen eivät veny, vaan tarpeenmukaisen asumispalvelupaikan saa riittävän nopeasti.

Asumispalveluita käyttävät vammaiset ja ikäihmiset ovat haavoittuvassa asemassa, koska heillä ei useinkaan ole itse mahdollisuuksia vaikuttaa tulotasoonsa tai palvelutarpeeseensa. Monet ovat riippuvaisia Kelan etuuksista. Sen vuoksi vammaisten ja ikäihmisten asumispalveluita kehitettäessä on erityisen tärkeää huomioida asumispalveluiden vuokratasossa vuokrien ja mahdollisesti erikseen veloittettavien palveluiden kokonaiskustannusten kohtuullisuus.

Mikäli palveluiden järjestämiseksi on tarvetta, voidaan arvioida, soveltuisiko Vihdin kirkonkylällä sijaitseva vanha terveysasemakiinteistö (n. 2200m²) muutostöiden myötä uudeksi asumispalveluyksiköksi.

PELASTUS- JA ENSIHOITOPALVELUT

Neuvottelut hyvinvointialueen kanssa Nummelan paloaseman kiinteistön vuokrasopimuksesta ovat tällä hetkellä kesken. Palvelujen verkon esityksen mukaan Nummelan paloasema tulee säilymään. Nykyinen paloasemakiinteistö on ominaisuuksiltaan toimiva ja sijainniltaan erinomainen, sillä siitä on nopea pääsy niin Hanko-Hyvinkää -tielle kuin valtateille 1 ja 2. Pitkäaikainen vuokrasopimus mahdollistaa kunnalle kiinteistön kehittämisen pitkällä aikavälillä.

Vihdin kirkonkylällä toimii sopimuspalokunta, jonka tilat ovat merkittävässä asemassa Pohjois- ja Itä-Vihdin pelastustoimen saavutettavuuden kannalta. Uusista tiloista sopimuspalokunnalle on neuvottelut hyvinvointialueen kanssa kesken. Hyvinvointialueen sitoutuminen tiloihin on olennaisen tärkeää, jotta Vihdin sopimuspalokunnan toiminta on turvattu ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajat pysyvät kansallisen ohjeistuksen tasolla koko kunnan alueella.

MUUT ESITYKSEEN LIITTYVÄT KOMMENTIT?

Nummelan hyvinvointikeskuksen rakentamisen suunnittelua ja toteutusta on edistettävä nopeasti ja aktiivisesti yhteistyössä kunnan ja hyvinvointialueen kesken.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on otettava huomioon palveluverkkoa suunnitellessa. Uusien tilaratkaisujen tulee olla monikäyttöisiä, ja niitä tulee voida hyödyntää myös paikallisten järjestöjen toimesta. Terveet, toimivat ja saavutettavat tilat mahdollistavat panostamisen ennaltaehkäisevään työhön ja ovat houkuttelevia myös työvoiman saannin näkökulmasta.

Saavutettavuusanalyysissä arviointia on tehty pääosin perustuen asiakkaan mahdollisuuteen käyttää omaa autoa tai julkiseen liikenteeseen sen vilkkaimpina toiminta-aikoina, eikä näin ollen saada kattavaa kuvaa palveluiden saavutettavuudesta. Julkisen liikenteen osalta analyysissä todetaan, että saavutettavuus pääkaupunkiseudun ja pääväylien ulkopuolella heikkoa. Vihdissä julkinen liikenne ei voi toimia saavutettavuusanalyysin pohjana. Välimatkojen pidentyessä asukkaiden ja lapsiperheiden palveluiden saatavuus heikkenee tai jopa estyy, jos taloudessa ei ole käytössä autoa.

Lisäksi Vihdin kunta haluaa ottaa kantaa opiskeluhuollon palveluiden riittävän resursoinnin puolesta. Hyvinvointialueen tulee järjestää lainmukainen henkilöstöresurssi kuraattori-, terveydenhoitaja ja psykologipalveluihin. Lisäksi hoidollispedagogisiin opetusryhmiin nimettyjen sairaanhoitajien säilyttäminen nähdään välttämättömänä haavoittuvassa asemassa olevien lasten laadukkaan ja turvallisen opetuksen varmistamiseksi.